PATRIOTISKT Förslag emot Folkbristen.

Stockholm, Tryckt hos *PETER HESSELBERG*, 1769.

Förord till den elektroniska utgåvan

Både bilder och OCR-text kopierades från KB i december 2013 och blev texten samma dag korrekturläst.

Fattigdom af Folk ödelägger Näringar, beswärar upodlingar, åstadkommer handelns wahntrefnad, och gör Riket wahnmägtigt. Intet af föregående kan hjelpas med Politisk ordning och på säker grund, förr, än et Rike kan göra sig säker räkning på dess Inbyggare. Med skyldigste agtning för Herr Commissarien Krygers tankar om Folkbristens hwarjehanda orsaker, fäster sig min upmärksamhet hufwudsakeligen wid de sjöfarandes årliga bortgång, hwilken lika som destillerar ut hela landet och medtager ogift Folk ifrån Handel, Manufacturer, Åker och Bergsbruk, Fiskerie och hwarjehanda Landt- och Stadsmanna Näringar.

Sjömans-hus inrättningarne i Riket, sådane som de nu äro, och grundade endast på twång, at derigenom i Riket qwarbehålla desse, ehuru i sig sjelf usle, dock högst angelägne Inwånare, göra ganska litet til saken, åtminstone icke något betydande, at qwarbehålla dem, i anseende til Swenska Climatet, som nekar en längre ärlig förtjenst af Seglationen än på 5 och 6 månader, hwarföre den Utländske måste eftersträfwas, som hela året igenom idkas kan.

Följden häraf blifwer altså, at den Sjöfarandes förmåner i Swerige böra göras så betydelige, at de med alt skäl kunna anses för Balancerande emot den Utländska års-seglationen. I detta afseende underställes, om någon Utrikes Sjöfarande, utomenroulerade, bör i Swea och Göta Rike eller Findland gifwas, som icke är fästad wid Rikets Stränder igenom Jord, Giftermål och Borgeligit förswar, såsom den enda utwäg til nödig förtjenst, i så måtto, at hwarje af dem får til nödwändigt behof Ängsmark til 2:ne kor och en kåhltäppa, på de ställen där äfwen lämpelig utwäg til Strandfiske gifwes, som af Hustrurna idkas kan.

Sådan inrättning gör, At Sjömannen tidigt gifter sig och kan igenom Hustruns tilhjelp, dels af Jorden, dels af Strandfisket, i synnerhet, där beqwäma Sköteläggningar gifwes, tilräckeligen sig nära, samt at Sjömannen, då utwäg i seglation brister, kan hafwa tilfälle, at genom någon större drift och egen åtgärd under tiden såsom af Fisket ensamt sig underhålla:

At Riket derigenom får såsom en Generalstängsel om dess Inbyggare: At Kronans Inkomst derigenom ansenligen ökas, som betalar donations-Jorden sluteligen med wäl mer än 100 procent årligen. At Rikets redbara mynt mindre begärligen utur Riket föres:

At Riket winner ansenligen igenom et ymnogare Fiskande: At, om äfwen på et sådant ställe ordentelig Navigations Schola blefwe inrättad, Rikets fördel i Sjöwettenskap, til utöfwande både i Freds- och Krigstider, blefwe på en säker grund bygd; och sluteligen Sjömanshus wärken til detta målet rätteligen jämkade winna stadga och åstadkomma dubbel nytta, såsom de ock nu denna tiden betjena de Sjöfarande, som äro Borgare, til deras sanskyldiga fördel.

Det kommer således an på Riksens Höglofl. Ständer, när tiden anses wara inne, at detta förfärliga onda, som Riket nu trycker, med eftertryck utur wägen rödjes, til Folknumerens säkrare befästande, samt at utse de härtil tjenligaste Stadsfläckar.

Jag twiflar icke på, at Hallendska Skärgården för Makrils fiskets uphjelpande ju icke härwid torde komma högt uplyst i åtanka, samt för strömmings- och annat hafsfiske något, såsom det egenteligaste ställe i Finland, men

wid Norrbottns wjken och på denna sidan af Östersiön lärer i synnerhet böra nämnas Öregrunds Stad, såsom et det tjenligaste ställe Naturen utsedt, så emedan denne Stads Inwånare ej allenast ägt ifrån allatider en ryktbar böjelse til Sjöfarten, såsom ock, at Öregrund, belägen wid inloppet til Bottniska wiken, är såsom en medelpunct emellan Norrbotn och Östersiön, mäst beqwäm til betjening af Seglation för Stockholm och alla Rikets Sjö-Städer på denna sidan, utan ock desto häldre, som denna Stad är belägen tätt in wid, och såsom midt för den bekanta öen Gräsöen, som ifrån de Nordaste til södraste klippor hålles före sträcka sig til 8 mils längd, hwarwid Sköteläggningar med fördel kunna nyttjas, och många ödelagde fiskelägen återuptagas. Besynnerligit är, at då nästan alla Rikets Städer kunna stryka med donerad öfwerflödig jord, så hafwer detta nödigaste ställe icke fådt den minsta del af Kronan til skänks, utan Inwånarne sjelfwe köpt hwad de innehafwa, som knappast i gamla tider torde warit skattat til et helt hemman, hwilket de upodlat i höstbetydelig måtto, til et ostridigt bewis öfwer föregående, då twärt om händt, at de af Borgerskapet, som ingen Jord ägt, öfwergifwit både hustru och barn och efter många förflutne år ännu witterligen uppehålla sig utom Riket.

En Frälseägendom af et Considerabelt wärde, kan härwid endast förekomma, såsom det rätta och enda object til emottagande af hela den ogifta Sjömans-hus-Corpsen, som til Borgare böra sig begifwa, och igenom Jord och Giftermål sättas i behörig wälmåga, då säker följd deraf blifwer at förmånerne wid wår Seglation kommer at öfwerbalancera den Utländske, när Boets förtjest fördubblas och Sjömannen af Sjöfarten trött, åtnjuter en så ljuf, som nödig retraite öfwer winteren, jemte Borgeligit förswar i sine rättigheter. Min Läsare! förslaget är wärckeligen wälment. Farwäl